

Kinderen van God

Preek over 1 Johannes 3:1-10

Te lezen: 1 Johannes 3:1-10
Zuilen, 1 oktober 1972

Jantje van vier heeft zojuist in een geweldige driftbui zijn vriendje Piet een blauw oog geslagen. Zoals u zult begrijpen is dit het onderwerp van gesprek wanneer Piets moeder haar buurvrouw op koffievizite heeft. Nu is deze buurvrouw een oude bekende in de buurt. Zij kent eigenlijk iedereen van jongs af. Zo heeft zij nog bij Jantjes vader in de klas gezeten. Zij heeft de driftbui van Jantje dan ook snel thuisgebracht. 'Jantje heeft een aartje naar zijn vaartje' is haar oordeel. Want zij weet zich uit het leven van Jans vader talloze voorvallen te herinneren die van eenzelfde temperament getuigen.

'Hij heeft een aartje naar zijn vaartje' zeggen wij wanneer de zoon de trekken van zijn vader vertoont. 'De appel valt niet ver van de boom' zeggen tantes tegen elkaar wanneer hun neefje dezelfde eigenschappen blijkt te bezitten als diens vader. 'Hij is echt een zoon van zijn vader!' Kinderen krijgen nu eenmaal bij de geboorte veel van hun ouders mee. En gedurende de opvoeding nemen zij veel van hun ouders over.

Het gedeelte dat wij vanmorgen uit de eerste Johannesbrief lezen, gaat over kinderen van God. Met de kinderen van God is het net zo gesteld als met de kinderen van uw buurman en met de kinderen van uw broer: Het is normaal dat zij op hun vader lijken. Als het goed is verloochenen kinderen van God hun afkomst niet. Zij behoren een 'aartje naar hun vaartje' te hebben. Kinderen van God moeten op hun hemelse Vader lijken.

Wie zichzelf als kind van God een beetje eerlijk durft te bezien en wie andere kinderen van God van nabij kent, moet nu toch wel allerlei vragen bij zich voelen opkomen. Laten wij het maar eerlijk toegeven: Wij zijn niet zo duidelijk herkenbaar als kinderen van onze Vader.

Er zijn gelukkig uitzonderingen. In de kring van deze gemeente mogen wij in dit verband de naam noemen van de vorige maand overleden Miep van der Sluis. Ieder die haar gedurende haar jarenlange ziekte heeft meegemaakt, heeft in haar opgewektheid en bereidheid andere zieken te troosten, de eigenschappen herkent van iemand die 'uit God geboren is'.

Maar doorgaans wijzen de eigenschappen en karaktertrekken van kinderen van God niet zo duidelijk in de richting van hun afkomst van God. Als wij kinderen van God zijn, mag verondersteld worden dat wij op God onze Vader lijken. Maar de praktijk van het leven maakt wel duidelijk dat deze gelijkenis met God niet als een soort tweede natuur in ons leven is ingebakken. Wanneer je met mensen spreekt die behept zijn met nare karaktereigenschappen, hoor je vaak: 'Ik kan er niets aan doen. Ik ben nu eenmaal die ik ben. Ik ben erfelijk belast en daar verander je weinig aan'. Zo stevig als de karaktertrekken van onze voorvaders vaak in ons leven verankerd liggen zo stevig ligt de gelijkenis met God niet in ons leven verankerd.

Een zoon van zijn Vader moet vaak zeggen: 'Ik ben nu eenmaal die ik naar afkomst ben'. Een kind van God moet meestal zeggen: 'Ik ben nu eenmaal niet die ik naar afkomst ben'.

Wanneer wij dit bij onszelf en anderen ontdekt hebben, moeten wij allereerst aandacht vragen voor het volgende: De Bijbel stelt heel duidelijk dat er maar één kind

volledig op God zijn Vader geleden heeft. En dat ene kind is de eniggeboren Zoon Jezus Christus.

Toen God de mens schiep, sprak Hij: 'Laat ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis'. Deze ware mens, Gods beelddrager, het waarachtige kind van God, was echter niet de eerste Adam, maar de tweede Adam: Gods zoon Jezus Christus. Het scheppingswoord: 'Laat ons mensen maken naar ons beeld' is vervuld in Jezus Christus. Paulus schrijft in de Colossenbrief dat Christus het beeld van de onzichtbare God is. Alleen de Zoon Jezus Christus draagt het beeld van zijn Vader. Alleen Hij is waarachtig, volledig kind van zijn Vader. Op welke wijze zijn wij dan kinderen van God?

In het eerste hoofdstuk van zijn evangelie geeft Johannes het antwoord: 'Allen die Gods Zoon hebben aangenomen, hun heeft God macht gegeven om kinderen Gods te worden'.

De Zoon van God, die het evenbeeld van de Vader is, maakt het ons mogelijk op de Vader te lijken. Door Christus kunnen wij degenen worden, die God bij de schepping met ons voor had: Beelddragers van God. Zoals als eerder: Christus brengt begin aller dingen weer binnen bereik. 'Laat ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis'. Christus is die beelddrager. En Hij maakt ook ons tot zulke beelddragers. Als het evenbeeld van God doet Hij ook ons op de Vader lijken. Met andere woorden: De Zoon van God maakt ons tot kinderen van God.

Het gaat deze morgen over kinderen van God. Voordat wij verder uitleggen hoe een mens kind van God wordt, moet dit nog opgemerkt worden: Met het onderwerp dat Johannes vanmorgen aan de orde stelt zitten we in het centrum van de levensnood van ons mensen. Want de Bijbel peilt dit als de nood van de mensen: Wij zijn wel kinderen van hun vader en kinderen van hun tijd, maar geen kinderen van God. Mensen lijken wel op hun vader en moeder. Zij hebben veel overgenomen van hun onderwijzers en leraren. Zij vertonen de trekken van het milieu waarin zij zijn grootgebracht. Maar zij dragen niet het beeld van God. Zij lijken niet op hun hemelse Vader die hen in het leven heeft geplaatst. Zij hebben hun leven los gewerkt van de Gever van het leven. Het schepsel heeft het stempel van de Schepper in zijn leven uitgewist. En daarmee is het leven in de verwildering en chaos geraakt. Hoe leeft u uw leven? Als kind van uw ouders? Als kind van uw tijd? Of als kind van die God die u het leven heeft geschonken?

In de Romeinenbrief peilt Paulus dit als de nood van de wereld: De wereld is vol van kinderen van hun vader en van kinderen van hun tijd. Maar het wachten is op de kinderen van God, zoals een vrouw wacht op de geboorte van haar kind.

In het achtste hoofdstuk van de Romeinenbrief lezen wij: 'Want wij weten dat tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensnood is. Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods'. Het gejammer dat opklinkt uit een gebombardeerd dorp in Vietnam, de klacht en de miljoenen hongerlijders die onze wereld telt, het verbeterde protest van de verdrukten in Zuid-Amerika en de hooglopende ruzie tussen werkgevers en werknemers, legt Paulus uit als de noodkreet om het verschijnen van de kinderen van God.

Want het beeld van God wordt pijnlijk gemist in alle menselijke verhoudingen, van de grote wereldpolitiek tot en met de relatie tussen twee burens. Waar zijn de mensen die op God lijken, die hem present stellen in de wereld? Wie draagt Gods liefde uit in een situatie waarin mensen elkaar het leven onmogelijk maken? Wie spreekt Gods rechtvaardig en rechtzettend woord in de vele scheve en verwrongen verhoudingen van onze maatschappij. De wereld schreeuwt om de beelddragers van God, om de kinderen die op hun Vader lijken.

Wij onderzochten hoe een mensenkind kind van God wordt. En wij stelden vast, dat Gods kind mensenkind werd, om mensenkinderen tot kinderen van God te maken. Gods Zoon werd ons gelijk, om ons aan hem gelijk te maken. Dat wil zeggen: Om ons tot beeldragers van God te maken. Gods Zoon werd ons mensen gelijk; Hij werd onze broeder. Gods Zoon werd onze broeder in het verdriet en de pijn en de nood die wij kennen. Hij werd onze broeder in de schuld die wij torsen. Gods Zoon komt op ons levenspad naast ons lopen en zegt: 'Mag ik mij voorstellen? Ik ben je broeder, je lotgenoot. Geneer je daarom niet. Geef mij jouw portie aan schuld, mislukking en verdriet. En als onze broeder legt Jezus dan verder de weg af, waarop wij ons bevinden. Dat is de weg naar het oordeel van God, de weg naar het kruis. Gods kind werd onze broeder. Hij werd mensenkind. 'Zie de mens'. Met deze woorden presenteerde Pilatus Gods Zoon aan de verzamelde mensenmenigte die Jezus' dood eiste. Gods kind werd mensenkind. Dat is Goede Vrijdag. Waarom? Om mensenkinderen tot kinderen van God te maken. Dat is Pasen.

Op Goede Vrijdag stief Jezus de dood die bij mensenkinderen hoort. Met Pasen stond Hij uit deze dood op tot het leven in heerlijkheid dat bij de kinderen van God hoort. Allen die op Goede Vrijdag de onder Gods oordeel stervende Jezus als hun broeder hebben geaccepteerd, mogen met Pasen de opgestane Christus als hun broeder begroeten. Want zoals de opgestane Christus is, zullen allen die in hem geloven, die hem als hun broeder hebben aangenomen, ook worden. Gods Zoon werd ons gelijk, opdat wij hem gelijk zouden worden. Opdat ook wij zonen, kinderen van God zouden worden.

Gods Zoon werd ons gelijk, opdat wij hem gelijk zouden worden. Wanneer zal dit laatste zijn beslag hebben gekregen? Johannes schrijft: 'Wij weten dat wanneer Christus zal geopenbaard zijn, wij hem gelijk zullen wezen; want wij zullen hem zien gelijk Hij is'.

De opgestane Christus is het volmaakte kind van God. Hij is het sprekend evenbeeld van de Vader. Deze Zoon zal zich eens in al zijn goddelijke heerlijkheid en gelijkenis met de Vader aan de mensen presenteren. In dat moment zullen de graven opengaan. En allen die in Christus hebben geloofd, zullen dan hun pasen, hun opstanding tot de gelijkenis met God beleven. Allen die tijdens hun leven Gods Zoon hun broeder in de nood hebben laten zijn – dat wil zeggen: die hun levensschuld en nood aan hem zijn kwijt geworden – die zullen Gods Zoon dan begroeten als hun broeder in de heerlijkheid van en de gelijkenis met God. Met de woorden van Johannes: 'Wij zullen dan Gods Zoon gelijk wezen, want wij zullen hem zien gelijk Hij is'. Wij zullen Gods Zoon dan zien van aangezicht tot aangezicht. Er zal geen standsverschil zijn, wat hem voor ons verbergt, hem aan onze blikken onttrekt. Op gelijk niveau zullen wij Gods Zoon als onze broeder ontmoeten.

Wij leven hier en nu in de periode tussen Christus' opstanding tot de heerlijkheid van Gods kinderen en onze opstanding tot de heerlijkheid van Gods kinderen. Wij bevinden ons tussen Christus' pasen en ons pasen.

Deze tussentijd is niet een tijd van 'zien', maar een tijd van 'geloven'. Deze periode wordt niet gekenmerkt door onaangevochten, probleemloos 'zijn', maar door 'hopen'. Wij hebben het elkaar eerder deze morgen al toegegeven, dat wij niet zo vanzelfsprekend kinderen van God zijn als kinderen van onze ouders en kinderen van onze tijd. Zo gemakkelijk als je de trekken van je voorgeslacht en de kenmerken van je milieu vertoont, zo moeilijk toon je de gelijkenis met God.

Kind van God zijn is een voortdurend aangevochten en bedreigde zaak. Voor je het weet lijk je meer op de wereld om je heen dan op God.

De oorzaak hiervan is deze: Christus' komst in heerlijkheid staat nog uit. De tijd moet nog komen, dat wij de Zoon zullen zien gelijk Hij is. We leven nu niet in de tijd van 'zien' maar in de tijd van 'geloven'.

De gelijkheid met Gods Zoon bezitten we nu in geloof en in hoop.

Wie Gods Zoon tijdens zijn leven heeft aangenomen als zijn broeder in de nood, heeft de belofte Gods Zoon eens te zullen begroeten als zijn broeder in de heerlijkheid.

En Johannes schrijft: 'Wie deze hoop op Gods Zoon heeft, reinigt zich gelijk Hij rein is!'

Gods Zoon gelijk zullen wezen is geen voorwerp van fantasie of droom. Maar van gegronde hoop. Want Gods Zoon is ons gelijk geworden opdat wij hem gelijk zouden worden. Wij mogen hopen Gods Zoon gelijk te zullen zijn. Dat wil zeggen: Volledig kind van God te zullen zijn. En zoals u weet: 'Hoop doet leven'.

Hoop is geen passief bezit. Hoop maakt je actief. Wie hoopt kan geen verstopper spelen. 'Houd je adem in en verroer je niet'. Wie hoopt blijft niet in zijn hoekje zitten maar komt tevoorschijn en leeft zijn hoop uit. 'Hoop doet leven'.

Wie de hoop heeft Gods Zoon gelijk te zullen wezen, reinigt zich gelijk Hij rein is.

U bent kind van God? Dat wil zeggen: U hebt Gods Zoon als de u door God gegeven broeder aangenomen? U hoopt een kind van God te zijn zoals de eniggeboren Zoon kind van God is?

Doet deze hoop u nu al als Gods kind leven? Reinigt u zich hier en nu al tot gelijkenis met Gods Zoon, zoals Hij rein is?

Wie zo kind van God is gaat niet voorbij aan de Avondmaalstafel. Zo iemand neemt avondmaalswijn als teken van Christus' bloed dat reinigt tot de gelijkenis met Gods Zoon.

Zo iemand neemt het avondmaalsbrood als teken van Christus' verbroken lichaam, waardoor wij bij de opstanding uit de doden zullen ontvangen een verheerlijkt lichaam, waarin wij sprekend zullen lijken op God onze Vader.

Amen.